

Postzegelnieuws

PostNL

Marketing

15 oktober 2021

Dag van de Postzegel 2021

SAMENVATTING

Uitgifte: [Dag van de Postzegel 2021](#)

Uitgiftedatum: 15 oktober 2021

Verschijningsvorm: vel met 10 postzegels in 2 verschillende ontwerpen, met waarde aanduiding Nederland 1 voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland

Artikelnummer: 411061

Ontwerp: Sandra Smulders, Vormgoed, Gouda

Bron: Handboek Postwaarden Nederland

UITGIFTE

De Dag van de Postzegel is een vast onderdeel van de jaarlijkse POSTEX in Omnisport in Apeldoorn. POSTEX is een internationaal postzegelevenement met ruilbeurzen, tentoonstellingen en andere bijzondere bijeenkomsten. Vorig jaar werd het evenement vanwege de coronapandemie afgelast, maar POSTEX 2021 gaat dit jaar op 15 en 16 oktober waarschijnlijk wel door. Ter gelegenheid van de beurs geeft PostNL op 15 oktober 2021 het postzegelvel [Dag van de Postzegel 2021](#) uit over de [Wapenzegels 1869](#). Het nieuwe postzegelvel telt 10 postzegels in 2 verschillende ontwerpen, met waarde aanduiding 1 voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland. PostNL brengt ook een postzegelmapje en een prestigeboekje uit. Het prestigeboekje is alweer het 13e uit de serie over de geschiedenis van de postzegel in Nederland. Alle gegevens in deze boekjes, ook die over de [Wapenzegels 1869](#), zijn ontleend aan het Handboek Postwaarden Nederland. Dit handboek wordt sinds 1994 in afleveringen uitgegeven en benadert op wetenschappelijke wijze de verschillende postzegelemissies en de geschiedenis van de posterijen vanaf 1850. De uitgever en drukker van het handboek is sinds 2021 Koninklijke Joh. Enschedé B.V. uit Haarlem. Het postzegelvel [Dag van de Postzegel 2021](#) is ontworpen door grafisch ontwerper Sandra Smulders uit Gouda, net als het mapje en het boekje.

ONDERWERP

De [Frankeerzegels Rijkswapen 1869-1876](#), kortweg de [Wapenzegels 1869](#), zijn de eerste Nederlandse postzegels die speciaal voor het frankeren van drukwerk werden gemaakt. Het zijn ook de eerste postzegels van ons land zonder afbeelding van de regerende vorst. De keuze voor een afbeelding van het rijkswapen is waarschijnlijk gebaseerd op de guldenmunt die toen in omloop was, met aan de kopzijde het portret van koning Willem III en aan de muntzijde het rijkswapen.

Het ontwerp van de [Wapenzegels 1869](#) werd verzorgd door lithograaf Joseph Vürtheim uit Rotterdam, de kopergravure door Virey Frères uit Parijs, de drukplaten door Van Kempen uit Voorschoten en het drukwerk in boekdruk door Joh. Enschedé & Zonen uit Haarlem. Midden op de postzegels staat het Nederlandse rijkswapen, met erboven de koningskroon en aan weerszijden lauwertakken met eikenbladeren (links) en laurierbladeren (rechts). De afbeelding is omgeven door een cirkel van parels. Het rijkswapen bestaat uit een schild met daarop een klimmende leeuw, met een zwaard in zijn rechterpoot en een pijlbundel in zijn linkerpoot.

De **Wapenzegels 1869** zijn in de volgende frankeerwaarden uitgegeven: ½ cent (bruin), 1 cent (zwart en groen), 1½ cent (roze), 2 cent (geel) en 2½ cent (violet). De eerste **Wapenzegels 1869**, van 1 en 2 cent, kwamen uit op 1 januari 1869. Later volgden de frankeerwaarden 1½ cent (10 mei 1869), 2½ cent (vanaf 19 november 1870) en ½ cent (1 januari 1871). De kleur zwart van de postzegel van 1 cent werd in mei 1869 vervangen door groen omdat zwarte stempelafdrukken op de zwarte postzegel soms moeilijk leesbaar bleken te zijn.

Voor verzamelaars geldt dat de kwaliteit van de **Wapenzegels 1869** vaak minder goed is dan die van andere Nederlandse uitgiften uit de 19e eeuw. Dat komt doordat het gebruikte papier veel lignine (houtstof) bevat waardoor het sneller verouderd en vergeelt. Bovendien is door de toegepaste verf- en gomsoorten het papier gevoelig voor verkleuring en roestvlekjes.

ONTWERP

De uitgifte **Dag van de Postzegel 2021** telt 10 postzegels in 2 ontwerpen. Op de postzegels zijn de belangrijkste beeldelementen van de **Wapenzegels 1869** door grafisch ontwerper Sandra Smulders opnieuw vormgegeven en gerangschikt. Op de oneven rijen van het postzegelvel staat het wapenschild met drie leeuwen en koningskroon in het midden, half op de gele postzegel en half op de paarse postzegel. Op de even rijen zijn de gele en paarse postzegel van plaats gewisseld, waardoor de kleuren verspringen. De takken met eiken- en laurierbladeren zijn in vergelijking met de **Wapenzegels 1869** buiten de parelrand gebracht. Naast de lauwertakken is er plek voor de typografie: de titel, de frankeerwaarde 1, de landsaanduiding en het jaartal. Ook de lijnen uit de oorspronkelijke **Wapenzegels 1869** keren op de nieuwe postzegels terug, maar nu met een geleidelijk toe- en afnemende dikte en een kleurverloop.

TYPOGRAFIE

Voor de typografie van de teksten is gebruikgemaakt van de Rift, ontworpen door Mattox Shuler voor Fort Foundry (Athens, Georgia, Verenigde Staten).

ONTWERPER

Het ontwerp van het postzegelvel **Dag van de Postzegel 2021** is gemaakt door grafisch ontwerper Sandra Smulders uit Gouda. Zij was ook vorig jaar verantwoordelijk voor het ontwerp van de uitgifte in deze serie, waarmee PostNL aandacht vraagt voor bijzondere Nederlandse postzegels uit het verleden.

Overeenkomsten en verschillen

De overeenkomsten tussen de oorspronkelijke postzegels (**Wapenzegels 1869** voor 2021 en de **Cijferzegels 1876** voor 2020) zijn groot. Toch is Smulders erin geslaagd met haar nieuwste ontwerp voor de Dag van de Postzegel een heel andere weg in te slaan dan vorig jaar. “Dat had ik mijzelf ook voorgenomen”, zegt Smulders. “Zowel op de **Wapenzegels 1869** als op de **Cijferzegels 1876** is er bijna geen plekje waar niets gebeurt. Als je de postzegels gaat ontleden, zie je dat er wel belangrijke verschillen zijn. In het ontwerp van de **Wapenzegels 1876** spelen bijvoorbeeld veel meer beeldelementen een rol. Om het nieuwe ontwerp vanaf de start iets eigens te geven, koos ik deze keer voor een liggend postzegelformaat. Ook de kleuren geel en paars zijn anders dan het groen en rood van de uitgifte in 2020.”

Leeuw met echte manen

Voor de **Dag van de Postzegel 2021** heeft Smulders niet alle beeldelementen uit de oorspronkelijke **Wapenzegels 1869** opnieuw gebruikt. “Ik wilde iets nieuws ontwerpen, met meer ruimte, meer balans en met gebruik van alle technische mogelijkheden die we

tegenwoordig hebben. Van de leeuw heb ik een leeuw gemaakt die bij onze tijd past, dus zonder wapens, zonder klauwen. Met echte manen, benadrukt door aparte lagen eraan toe te voegen met wit en met de kleur van de andere postzegel. Het duurde wel even voordat ik de beste oplossing vond om het wapenschild met de leeuw centraal over de 2 postzegels te plaatsen om de 2 ontwerpen met elkaar te verbinden. Want deze leeuw kijkt naar rechts. Halveer je de leeuw, dan staan op 1 postzegel alleen de achterpoten en de staart. Dat is geen gezicht. Ook het spiegelen van de leeuw van de ene naar de andere postzegel leverde een vreemd resultaat op. Na veel schetsen vond ik de oplossing door een grote leeuw met de blik naar rechts op de paarse postzegel te zetten en 2 kleinere met de blik naar links op de gele postzegel. Je ziet de staart en de achterpoot van de grotere leeuw nog wel subtiel in paars op de gele postzegel doorlopen.”

Wapenschild en kroon

Ook het wapenschild en de koningskroon kregen een make-over van Smulders. “In de oorspronkelijke postzegels is de kroon behoorlijk aanwezig, met allerlei tierelantijnen en frutsels. Dat past niet bij wat ik wilde bereiken. Bovendien was er geen plek voor. Ik heb heel wat kronen bestudeerd tot ik uitkwam bij deze simpele versie die mooi past bij de beperkte hoogte van de postzegel. De kroon speelt nu geen overheersende rol meer, maar is een natuurlijk onderdeel van het wapenschild geworden. In de afrondende fase van het ontwerp merkte ik dat de kroon uitstekend geschikt was om de sorteerhaak onopvallend onder te brengen. Soms is het een strijd om een mooie plek voor de haak te vinden. Andere keren krijg je het cadeau.”

Verlopende lijnen

De lauwertakken van de **Wapenzegels 1869** keren op de nieuwe postzegels terug, maar ook in een strakke, gestileerde vorm. Wie goed kijkt, ziet dat de lijnen in de achtergrond door de eiken- en laurierbladeren heenlopen. “Dat is op meer plekken gebeurd”, zegt Smulders. “Aan de horizontale lijnen uit de oorspronkelijke postzegels heb ik meer beweging en meer dynamiek toegevoegd. Op de gele postzegel zijn de lijnen in het midden dikker en worden ze naar buiten dunner. Op de paarse postzegel is het precies omgekeerd. Bovendien verloopt op beide postzegels de lijnkleur door meer transparantie toe te voegen. Ook daar is het effect in geel tegengesteld aan dat in paars. De lijnen lopen niet door tot de rand van de postzegel, maar houden vlak ervoor op zodat er een wit kader ontstaat, net als op de historische postzegels. Als laatste heb ik in de achtergrond transparante kleurlagen toegevoegd. De vorm van de bogen is ontleend aan de punten van de koningskroon.”

Typografie

Door het wapenschild met de leeuwen centraal over de 2 postzegels te plaatsen, kwam aan de andere zijde ruimte vrij voor de typografie. Na goedkeuring van het ontwerp paste Smulders de tekengrootte zodanig aan dat waar mogelijk elke letter en elk cijfer precies aansluit op de dichtstbijzijnde horizontale lijn. “Het moet bij mij altijd perfect zijn. Het is onaf als je niet op zulke details let. De postzegel is voor mij nog steeds een waardepapier dat ik met de oude guldenbiljetten en hun prachtige gelaagde ontwerp associeer. Een soortgelijk effect heb ik hier nagestreefd, maar dan op miniformaat. Het is wel belangrijk dat je voortdurend in de gaten houdt of het totaalbeeld interessant blijft. Als ik op een gegeven moment een blij gevoel krijg, weet ik dat het goed is. Dan durf ik het te laten zien. Dan is het af, dan ben ik trots.”

Over de ontwerper

Sandra Smulders (Den Haag, 1974) studeerde van 1991 tot 1995 reclame- en presentatievormgeving aan Nimeto Utrecht, met een specialisatie in grafisch ontwerpen. Na haar afstuderen werkte zij als grafisch ontwerper en artdirector bij het B2B-bureau Admix, het communicatiebureau FPW, Manten Grafisch Ontwerpbureau en VDM Reklame, alle 4 in Rotterdam. In 2007 begon zij het bureau Vormgoed in Gouda als grafisch ontwerper en artdirector. Smulders heeft zich gespecialiseerd in het ontwerpen van logo's en huisstijlen en het doorontwikkelen van de bijbehorende communicatiemiddelen. Zij werkt met name voor het bedrijfsleven. Tot haar recente opdrachtgevers behoren reisorganisatie All for Nature, De Duurzame Tuin, Overeijnder Van den Dool communicatie en gemeente Stichtse Vecht. Voor PostNL ontwierp Smulders eerder het postzegelvel **Dag van de Postzegel 2020** over de **Cijferzegels 1876**, de postzegelseries **Terug naar de 20e eeuw** en **Treinen & Trajecten** (2019), de **Kinderpostzegels 2018**, de postzegelserie ter gelegenheid van **50 jaar Fabeltjeskrant** (2018) en de postzegelserie **Fokke & Sukke 25 jaar** (2018).

VERKOOP/
GELDIGHEID

De postzegels zijn, zolang de voorraad strekt, verkrijgbaar bij Bruna-winkels en via www.postnl.nl/bijzondere-postzegels. De postzegels zijn ook telefonisch te bestellen bij de klantenservice van Collect Club op telefoonnummer 088 - 868 99 00. De geldigheidstermijn is onbepaald.

WAARDE

Op deze postzegels staat waarde aanduiding 1, bedoeld voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland.

TECHNISCHE
GEGEVENS

Postzegelformaat	40 x 30 mm
Velformaat	122 x 170 mm
Papier	normaal met fosforopdruk
Gomming	gegomd
Druktechniek	offset
Drukkleuren	geel PMS 2622 coated, paars PMS 131 coated en zwart
Oplage	73.000 vellen
Verschijsingsvorm	vel van 10 postzegels in 2 verschillende ontwerpen
Ontwerp	Sandra Smulders, Gouda
Drukkerij	Koninklijke Joh. Enschedé B.V., Haarlem
Artikelnummer	411061

COPYRIGHT

© 2021 Koninklijke PostNL BV

